

Hallituksen esitys eduskunnalle rekrytointitukikokeilusta

Invalidiliitto ry on fyysisesti vammaisten ihmisten valtakunnallinen vaikuttamisen ja palvelutoiminnan monialajärjestö. Liitto edistää ja kehittää fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten henkilöiden mahdollisuuksia osallistua, liikkua ja elää täysipainoista elämää. Invalidiliitossa on 30 000 henkilöjäsentä ja 145 jäsenyhdistystä.

1 Asian tausta ja valmistelu

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman mukaan pk-yritysten kasvua tuetaan aloittamalla rekrytointitukikokeilu, jolla edistetään kohtaantoa ja alennetaan työttömien rekrytointikynnystä pk-yrityksiin. Hallitusohjelman mukaan yksinyrittäjän riskiä palkata ensimmäinen työntekijä madalletaan luomalla hallinnoltaan mahdollisimman kevyt tuki ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen. Lisäksi hallitusohjelmassa todetaan valmisteltavaksi yrityksen ensimmäisen ulkopuolisen työntekijän palkkausta tukeva toimintamalli ja tehtäväksi tätä koskeva kokeilu.

Invalidiliitto kannattaa esitystä, jolla pk-yritysten kasvua tuetaan aloittamalla rekrytointitukikokeilu, jolla edistetään kohtaantoa ja alennetaan työttömien rekrytointikynnystä pk-yrityksiin. Muistutamme kuitenkin, että YK:n vammaissopimuksen artiklan 27 (Työ ja työllistyminen) 1. alakohdan mukaan sopimuspuolten tulee f) edistää mahdollisuuksia vammaisten henkilöiden itsenäiseen elinkeinonharjoittamiseen, yrittäjyyteen, osuuskuntien kehittämiseen ja oman yritystoiminnan aloittamiseen.

2 Nykytila ja sen arviointi

Yksinyrittäjyys Suomessa

Yksinyrittäjyys on Suomessa tyypillisin yrittäjien toimintamuoto. Suomessa oli vuonna 2020 keskimäärin noin 190 000 yksinyrittäjää, mikä oli noin 69 prosenttia yrittäjistä.

Valtioneuvoston selvitys ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 22/2017 on kerännyt tietoa vammaisten yrittäjien lukumäärästä Suomessa ja siinä mainitaan, että vammaisia yrittäjiä voidaan arvioida olevan Suomessa 6 000–11 000.

VN/1269/2021-TEM-1
TEM078:00/2019

Rekrytointikynnyksen madaltaminen

Ensimmäisestä työntekijästä aiheutuvien työvoimakustannusten alentamiseksi ei ole olemassa tällä hetkellä erillistä kohdennettua tukea. Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa (916/2012) tarkoitettu palkkatuki työttömän työnhakijan palkkaamisesta aiheutuviin palkkauskustannuksiin voidaan myöntää myös ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen. Palkkatuen myöntämisen edellytyksenä on kuitenkin, että työnantaja palkkaa julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitetun työttömän työnhakijan, jolla arvioidaan olevan puutteita ammatillisessa osaamisessa tai jonka tuottavuuden arvioidaan olevan olennaisesti alentunut vamman tai pitkäaikaissairauden vuoksi.

Invalidiliitto toteutti Sopivaa työtä kaikille -konseptissaan vuonna 2019 kokeilun, jossa pitkäaikaissairaalle yrittäjälle maksettiin kuuden kuukauden aikana palkkatukea toimialansa asiantuntijan palkkaukseen. Ajatuksena oli, että vammaisen yrittäjä pystyi kompensoimaan toimintakykynsä vaihtelua palkkaamalla työntekijän. Kokeilu oli menestyksellinen. Yritys on kasvanut ja uusiutunut kokeilun ansiosta sekä toimii tällä hetkellä työllistäen sekä yrittäjän että kokeilussa palkatun työntekijän.

4.1 Keskeiset ehdotukset

Koeasetelma

Nyt esityksessä olevan kokeilun kohdejoukkona olisivat yritykset, joilla ei ole ollut edeltävien 12 kuukauden aikana ulkopuolista palkattua työvoimaa ja joiden liikevaihto vuonna 2021 on vähintään 15 000 mutta enintään miljoona euroa.

Tähän kohdejoukkoon mahtuu myös vammaisia yrittäjiä, joiden yritystoimintaa edistäisi nimenomaan oman toimialan ammattiosaajan palkkaaminen. YK:n vammaissopimuksen artiklan 5 (Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus) alakohdan 4. mukaan erityistoimia, jotka ovat tarpeen vammaisten henkilöiden tosiasiallisen yhdenvertaisuuden jouduttamiseksi tai saavuttamiseksi, ei katsota tämän yleissopimuksen tarkoittamaksi syrjinnäksi. Tätä kutsutaan positiiviseksi erityiskohteluksi. Invalidiliitto toivoo, että positiivisena erityiskohteluna rekrytointikokeilussa huomioitaisiin myös vammaisten henkilöiden yritys- ja elinkeinotoiminta.

Vammaisten, pitkäaikaissairaiden sekä osatyökykyisten henkilöiden yrittäjyyttä ei tällä hetkellä tueta tarpeeksi yhteiskunnan toimenpiteillä. Kohderyhmän yrittäjillä voi olla terveydentilassaan ja toimintakyvyssään erilaisia haasteita, joka tarkoittaa sitä, että yritystoiminta ei ole yhtä vakaalla tasolla kuin keskiverto yrittäjällä, joka voi täysipainoisesti päivittäin edistää yritystoimintaansa. Invalidiliitto ehdottaa, että vammaisia ja pitkäaikaissairaita yrittäjiä voi hakeutua mukaan kokeiluun HE:ssä ehdotettujen kriteerin mukaisesti. Kriteerien kohderyhmän mukaiset vammaiset ja pitkäaikaissairaajat yrittäjät voivat työntekijän palkatessaan panostaa yrityksen uudistumiseen ja kestävään kasvuun.

Invalidiliitto ry

Helsingissä 18.6.2021

Janne Juvakka
toimitusjohtaja

Laura Andersson
yhteiskuntasuhdejohtaja

Asiantuntija työelämä ja yrittäjyys Sinikka Winqvist sinikka.winqvist@invalidiliitto.fi
044 7650 633